

Overheden en bedrijven vragen leveranciers steeds vaker om een ISO 14001-norm. Voor grote bedrijven geen probleem, maar kleinere concurrenten dreigen orders mis te lopen. Ze denken dat de norm te duur, te ingewikkeld en te tijdrovend is. Het tegendeel blijkt waar.

ADDO VAN DER EIJK

ISO 14001

OOK HAALBAAR VOOR KLEINE ORGANISATIES

Het ISO 14001-certificaat wordt steeds belangrijker voor het bedrijfsleven. Alle grote Nederlandse industriële bedrijven als Akzo, Philips, Shell en Corus hebben inmiddels een certificaat aan de muur hangen. Kleine ondernemingen blijven achter. "Binnen de 1.350 Nederlandse organisaties die beschikken over een ISO 14001-certificaat zijn kleine bedrijven zwaar ondervertegenwoordigd", zegt Frans Stuyt, directeur van de Stichting Coördinatie Certificatie Milieuzorgsystemen (SCCM).

Hij wil de mythe uit de wereld helpen dat de ISO-norm alleen voor de grote jongens bedoeld is. Kleine ondernemingen vrezzen volgens hem de hoge kosten, de bureaucratie en de tijd die het kost. Hij geeft ze niet helemaal ongelijk. "De norm lijkt op het eerste gezicht een abstract en ingewikkeld document, dat het nodige papierwerk vergt. Sommige adviseurs maken het moeilijker dan nodig is. We moeten terug naar de essentie van de norm: het opzetten van een systematische aanpak gericht op milieuverbetering. De basisprincipes zijn eenvoudig, ook voor kleine bedrijven. Je moet aan de regels voldoen, een inventarisatie van de milieu-aspecten uitvoeren, keuzes maken, doelen stellen en maatregelen nemen. En dat in een cyclus."

Om duidelijk te maken dat de norm niet ingewikkeld hoeft te zijn, bracht SCCM onlangs een informatieblad uit. Centraal staat een fictief koeriersbedrijf met een handvol werknemers, Holland Transport genaamd. Stuyt: "We hebben de norm vertaald naar een klein bedrijf, en laten met een praktisch voorbeeld zien hoe een bedrijf een milieumanagementsysteem handen en voeten kan geven. Ingewikkelde kretten als audits laten we achterwege. Dat stoot maar af. We spreken over een kritische buitenstaander die het bedrijf komt toetsen. Omdat de organisatie klein en overzichtelijk is, blijft de ISO 14001 compact. Wat het bedrijf wil bereiken, past op één A4-tje, dat ze op de wc kunnen

hangen. Het systeem voldoet wel aan de norm en kan worden gecertificeerd."

Stuyt stelde het informatieblad op samen met certificatie-instellingen. Er ging een aantal slagen overheen. "Je krijgt toch discussie tussen de rekkelijken en de preciezen. Wat moet je nu wel en niet vastleggen?" Stuyt wil met het informatieblad niet alleen kleine bedrijven, maar ook overheden uitleggen wat ISO 14001 precies inhoudt. "Dan kunnen ze er voor hun toezicht en vergunningverlening gebruik van maken."

Het belang van een milieumanagementsysteem neemt volgens hem toe, ook voor kleinere organisaties. "Meer en meer bedrijven vragen inkopers in het kader van het maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo) naar een ISO-certificaat. Kleinere organisaties die nog geen certificaat in huis hebben, komen in een nadelige concurrentiepositie terecht. Ook overheden vragen er door hun beleid van duurzaam inkopen vaker naar."

Heel karwei

De rijksoverheid wil vanaf 2010 duurzaamheid bij al haar inkopen meenemen. Gemeenten moeten in 2015 zover zijn. Rémon Joor, eigenaar van Emtra, merkt dat de vraag bij overheden naar duurzame producten toeneemt. Zijn bedrijf levert dispensers, vullingen en diensten voor de sanitaire ruimte. "Een ISO 14001-certificaat is in de duurzaamheidscriteria van SenterNovem geen harde eis, maar overheden stellen het wel

op prijs. Ik krijg positieve reacties, maar heb er nog geen extra orders mee binnengehaald."

Joor ontving zijn certificaat op 12 september 2009. Hij is daarmee het kleinste Nederlandse bedrijf met een ISO 14001-certificaat. Hij is er trots op. "Het was een heel karwei. Ik heb er twee jaar aan gewerkt, zonder hulp van externe adviseurs. Adviseurs zijn vrij kostbaar, zeker voor kleine ondernemingen. Het klopt dat de norm vrij droog van stof is en op een hoog abstractieniveau is beschreven, maar met hulp van SCCM en meerdere boeken is het gelukt."

Het informatieblad van SCCM kwam voor Joor te laat. Hij had er graag gebruik van gemaakt, en verwacht dat veel kleine bedrijven er profijt van zullen hebben. Joor wil zich met het ISO 14001-certificaat onderscheiden ten opzichte van zijn concurrenten. En uiteraard vindt hij milieu belangrijk. De ISO 14001 heeft hem meer inzicht gegeven in zijn bedrijf. "Omdat je alles op papier zet, kom je tot nieuwe inzichten. Het zet je aan het denken. Zo leveren we nu als één van de weinige groothandels in Europa vullingen die gecertificeerd zijn met het Europees Ecolabel."

Piet Coevert, cliëntmanager en lead-auditor bij BSI, voerde als 'kritische buitenstaander' de audit bij Emtra uit. Het viel hem op dat Joor zich goed had ingelezen en uit de beschikbare literatuur de relevante zaken had gepikt. Groot of klein, volgens Coevert maakt het in essentie weinig uit. "De kunst is om de kern te vertalen naar de eigen situatie. Voor een klein bedrijf kan een milieumanagementsysteem eenvoudig van opzet zijn. Neem een bedrijf dat veel bezoeken aflegt. Weet het bedrijf de bezoeken te combineren, dan halveert hij het aantal kilometers." Coevert merkt dat hij steeds meer kleinere bedrijven toetst, volgens hem vooral omdat de overheid duurzaam inkopen op haar vizier heeft staan.

Eigen houtje

Ook Multifood B.V. behoort met vijf werknemers tot de kleinere organisaties. Het bedrijf levert alles wat met eten en drinken te maken heeft. Eind vorig jaar haalde algemeen directeur Martijn van Dalen het certificaat in huis. Niet zoals Joor op eigen houtje, maar met behulp van een extern adviseur. Hij raadt het bedrijven aan. "Doe het niet alleen, laat je goed adviseren. Weliswaar kost dat geld, maar het levert tijdswinst op. Wij zijn geen Shell, waarvoor de ISO-norm een enorme papierwinkel is. Het systeem opzetten kost tijd, maar draait het eenmaal, dan is het voor kleinere bedrijven absoluut haalbaar en zinlijk." Je moet er wel achter staan, benadrukt Van Dalen. "Doe je het alleen voor het papertje, dan werkt het niet. Je moet bereid zijn er tijd en energie in te steken."

Maatschappelijk verantwoord ondernemen was voor Van Dalen de ene drijfveer. De andere was de vragen die hij in toenemende mate kreeg vanuit de institutionele markten, vooral ziekenhuizen en zorginstellingen. "Twee jaar geleden had ik de vraag of wij beschikken over een ISO 14001-certificaat nog nooit gehad, nu hoor ik het steeds vaker van overheden en bedrijven. De ene klant stelt er vragen over, de andere eist een certificaat. Volgens mij is er sprake van copy-paste-gedrag. Een aantal ziekenhuizen begint ermee en de rest volgt." **MM**

Meer informatie: frans.stuyt@sccm.nl; info@emtra.nl; piet.coevert@bsigroup.com; info@multifood.nl; www.sccm.nl/documents/SCCM_infoblad_Holland_Transportversie9juni09.pdf